

Vinko Bitenc **BOŠTJANČKOVA**
POSLEDNJA SVETA NOČ

Cin - cin - cin - cin so peli zvončki na saneh, ki so drsele skoro neslišno po beti, zasneženi cesti. Prek vse širne snežne planjave so se bleščali biseri v bledem mesečnem svitu. Zvezde so migljale na nebu, skrivnostno in pokojno.

Bila je sveta noč.

V daljavi, ob robu gozda, so se svetile luči. Tam je ležala vas, cilj popotnika, ki je sedel v saneh.

Po stranski poti, nekaj sežnjev od glavne ceste, po kateri so hitele sani, je stopal Boštjanček. Spremljal ga je kužek Pazi, s katerim sta si bila velika prijatelja. Kužek Pazi in Boštjanček sta opazila cinglja-joče sani. Kužek je lajal, Boštjanček pa si je mislil:

»Ah, kako lepo mora biti, drčati v takih saneh po mehkem snegu!«

Sani so jadno brzele naprej po cesti in kmalu izginile Boštjančku izpred oči. Tudi kužek Pazi se je nekam izgubil.

Težko je gazil Boštjanček po debelem snegu; pot je bila le za

silo shojena. V premrli roki je držal majhno culico. Mačeha mu je bila ukazala, naj nese koline v sosed-njo vas k njenim sorodnikom. Boštjanček se ni smel upirati. Molče je vzel culico in odšel v jasno, mrzlo noč. Bilo je še zgodaj; veličastno so peli zvonovi božično večernico.

Ko je bil Boštjanček že na pol pota, je pritekkel za njim kužek Pazi. Boštjanček se je razveselil njegove družine.

»Oj ti moj kužek, ali boš šel zdaj z mano? Mraz je, mraz, kajne? Pa bova hitro stopila, kar koj bova v Zagorici, potem pa urno nazaj proti domu. Veš, nocoj moram prižgati lučke pri jaslicah.«

Pazi je mahal z repom, kakor da razume Boštjančkove besede.

V zakurjeni sobi pri sorodnikih se je Boštjanček odpočil od dolge poti in se pogrel pri peči. Otroci so že prižigali lučke na božičnem drevesčku in pri jaslicah.

»Joj, kako lepo!« je vzkliknil Boštjanček in pri tem ga je zaskrbelo, kdo bo pri njegovih jaslicah prižgal svečke. Zato se je urno poslovil, poklical psička in sta odšla po isti poti proti domu.

Do doma je bilo pol ure hoda.

Boštjanček se je tesno zavil v tanko suknjico. Mrzel sever je vzdigoval plasti snega in ga v drobnih pršičih podil dečku v obraz.

»Oh, da bi bila že skoraj doma!« je vzdihoval Boštjanček proti svojemu spremljevalcu Paziju, ki je veselo tekel pred njim. Spomnil se je na očeta, ki je bil odšel pred leti za delom na Francosko. Mama pa mu je zgodaj umrla. Imel je mačeho. Ta je izkazovala ljubezen samo svojemu sinu, ki je bil eno leto mlajši od Boštjančka.

Boštjanček je imel svojo borno posteljo v kozjem hlevu. Za božič si je napravil v kotu jaslice. Njegove misli so bile vse dni pred prazniki samo pri jaslicah: kako bo razpostavil pastirčke, koliko svečk bo prižgal in kakšna lučka bi bila lepša, rdeča ali modra. Zato ga je silno bolelo, da ga je poslala mačeha prav na sveti večer zdoma, ko bi bil tako rad pri svojih jaslicah.

Boštjanček se je ves tresel od mraza. Oster veter mu je silil prav do kosti. Oči so mu bile polne solz, komaj je še razločil pot pred seboj. Namesto čez polje, je zavil na desno proti goščavi, ki je samevala sredi poljane. Tam ni bilo gazi. Boštjanček je gazil sneg do kolena. Postajal je čedalje bolj utrujen. Najrajši bi legel na tla in se odpočil. Noge so mu bile težke, komaj jih je še premikal.

»Veš, Pazi, malo se moram odpočiti, ne morem več dalje. Bova pa potem hitreje stopila, kajne? — Bog ve, kako je pri mojih jaslicah,« ga je zaskrbelo.

»Za nekaj minut ležem, potem pa hajdi naprej proti domu.«

Omahnil je v sneg, ki mu je segel do pasu, kajti v bližini samotne goščave so bili visoki zameti.

Zatisnil je oči in kmalu sladko zadremal...

Pazi je začel skakati okoli dečka, lajal je nad njim, ga vohal in ga celo potegnul z zobmi za suknjič, kakor da ga hoče predramiti.

Boštjanček pa se ni ganil.

V velikih skokih jo je ubral psiček po sledi naravnost na pot in naprej proti domu.

Boštjančkov oče se je na sveti večer nepričakovano vrnil domov.

Pripeljal se je z oddaljenega kolodvora prav s tistimi sanmi, ki jih je Boštjanček srečal sredi polja. Ko mu je žena povedala, da je poslala Boštjančka s kolinami v sosednjo vas, se je mož silno razjezil. Toda mačeha ga je znala potolažiti, češ, da bo Boštjanček ostal nocoj pri sorodnikih, jutri pa da se vrne domov. Mož se je na videz umiril, toda težke slutnje so objele njegovo srce. Venomer je hodil gledat na dvorišče, če se morda ne prikaže Boštjanček. A ni ga bilo. Oče je postajal nestrpen, stopil je za hišo, od koder se je videlo daleč po vaški poti. V svitu meseca je nenadoma zagledal psa, kako teče po poti naravnost proti hiši. Pes se je približal, spoznal gospodarja, se zaganjal vanj in presunljivo cvilil. »Kje imaš Boštjančka, Pazi?« Psiček je pričel še obupneje cviliti in vleči gospodarja za obleko.

Očeta je sunilo v srcu. Skočil je k sosеду, zaprosil konja in sani ter nato v največjem diru sledil Paziju, ki je tekel daleč pred konjem, naravnost v smeri, kjer sta prej hodila z Boštjančkom.

Boštjanček je bil že čisto trd, ko ga je oče dvignil v sani. Kmalu so bili doma. Dolgo si je prizadeval obupani oče, da bi revčka obudil k življenju. In res je Boštjanček odprl oči. Prva njegova beseda je bila:

»Očka! Joj, moje jaslice. Peljite me v hlev k jaslicam, da prižgem lučke.«

Ves ginjen je oče vzel dečka v naročje in ga odnesel v hlev.

V kotu so stale skromne jaslice. Oče je prižgal rdečo lučko in svečke. Blaženo se je nasmehljaval Boštjanček.

»Ah, očka, poglej! Jezus se je dvignil v jaslicah, smehlja se mi. Vabi me k sebi. Očka, moj očka!«

Boštjančku je omahnila glava, zaprl je oči...

Oče je zastokal v silni bolečini, položil je sinčka na slamo in pokleknil k njemu. Po njegovih izmučenih licih so curkoma tekle solze na umrlega sinčka...

Zunaj pa so mehko in pokojno peli svetonočni zvonovi.